

Desetina navštívených spádových škol se podle výpovědi jejich ředitelů setkala s případy, kdy zákonný zástupce porušil povinnost přihlásit dítě k předškolnímu vzdělávání (z toho v největší míře v Karlovarském, Ústeckém a Středočeském kraji). Školy takové případy nejčastěji nahlásily zřizovateli, případně orgánu sociálně-právní ochrany dětí, nebo se snažily zákonné zástupce dětí kontaktovat samy. Z oficiálních statistik však vyplývá, že situaci se ne vždy podařilo vyřešit a děti do předškolního vzdělávání nenastoupily.

Děti, které nově nastoupily do předškolního vzdělávání v pěti letech, byly zaznamenány přibližně v polovině navštívených MŠ. Z těchto škol uvedla necelá desetina, že se při přijímání dětí setkala s určitými problémy (např. ohledně spádovosti nebo s odvolacím řízením). Šlo především o situace, kdy ředitel školy neobdržel seznamy dětí ze spádové oblasti – ty byly následně řešeny ve spolupráci se zřizovatelem. Nejčastěji byly tyto problémy zaznamenány v Královéhradeckém kraji. Důvodem nedostatečné spolupráce mezi MŠ a obecními či městskými úřady mohla být i skutečnost, že některé obce dosud nestanovily spádový obvod pro předškolní vzdělávání dětí, které mají na území obce trvalý pobyt.

Podmínky pro uvolňování dětí ze vzdělávání a omlouvání jejich neúčasti stanovuje školní řád každé školy. Z MŠ, které mají nové děti v režimu povinného předškolního vzdělávání, řešilo dle výpovědí ředitelů problémy s nedodržením povinné docházky těchto dětí, případně s dodržováním jejího minimálního rozsahu, 12 % škol (nejvíce ve Středočeském a Karlovarském kraji). V těchto případech nejčastěji následovala zvýšená intenzita komunikace se zákonnými zástupci. Druhým nejčastějším způsobem řešení takových situací byla spolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Dalším, ale již méně častým způsobem, byla spolupráce se zřizovatelem, příslušným městským nebo obecním úřadem. Ve dvou případech dítě přestalo do MŠ docházet zcela a dané školy tuto situaci řešily i s Policií ČR.

V žádné z navštívených škol nebyly vzhledem k velmi nízkému počtu nových dětí zaznamenány významnější dopady na personální podmínky (např. nutnost zvýšit počty pedagogických pracovníků) ani na organizaci školy. Ojedinele se některé MŠ začaly vracet k zavádění věkově homogenních tříd pro děti ve věku 5–6 let, což ale nebylo záměrem legislativní úpravy. A i přes nárůst administrativy (např. v oblasti organizace zápisů, sledování spádových dětí, sledování docházky, vymáhání pravidelné docházky, zdůvodnění absencí), pouze zhruba 5 % ředitelů hodnotilo adaptaci nových dětí spíše negativně.

Přesto se problémy s adaptací objevily (hygienické a sociální návyky), stejně jako problémy se socializací a s počátečním nepřijetím ostatními dětmi. Ojedinele byly zaznamenány problémy s platbou za stravné, kdy přestože byla situace řešena ve spolupráci s externími subjekty, zůstali zákonní zástupci dlužníky.

3 Zjištění

3.1

Základní údaje o dětech v povinném předškolním vzdělávání

Pro uvedení do problematiky posledního povinného roku předškolního vzdělávání jsou nejprve představeny údaje shrnující předchozí vývoj a aktuální stav ve školním roce 2017/2018 za celou Českou republiku (dle výkazů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dále i „MŠMT“).

Část dětí se v minulosti předškolního vzdělávání neúčastnila a vstupovala do vzdělávacího systému až v rámci povinné školní docházky v základní škole. Předškolní vzdělávání je nicméně považováno za velmi přínosné pro rozvoj kompetencí dětí a zvyšuje jejich šance na školní úspěch na počátku vzdělávací dráhy. Předškolní období je také zásadní etapou

